

Lizište Kedarnat (Zaslugom: Vaibhav Kaula, Univerzitet u Šefildu, UK)

Povećanje broja klizišta izazvana ljudskim delovanjem

Klizišta su velike količine zemljišta, stena, kamenja, mulja koja se kreću niz planinsku kosinu ili liticu. Ona mogu naneti velike štete ljudima kao i na zgradama. Do klizišta može doći usled obilnih padavina. Zemljište koje je natopljeno vodom slabi njegovu strukturu i počinje da klizi nizbrdo. Takođe, klizišta mogu biti uzrokovana ljudskim aktivnostima kao što su rudarstvo ili građevinski radovi. Čvrstoću tla mogu oslabiti aktivnosti kao što su iskop zemlje/stena, miniranje u kamenolomima i rudnicima.

U novoj studiji objavljenoj u časopisu Prirodne opasnosti i Nauka o sastavu Zemlje (Natural Hazards and Earth System Sciences), istraživači Melani Froud i David Petlej sa britanskog Univerziteta Šefild, proučavali su klizišta širom sveta koja su se dogodila između 2004. i 2016. godine. Usresredili su se na fatalna klizišta, tj. ona koja odnose ljudske žrtve. Hteli su više da saznaju o opasnim klizištima koja su ugrozila živote ljudi i šta ih je prouzrokovalo.

Prikupili su informacije o više od 4800 klizišta širom sveta i otkrili da je u njima poginulo preko 50,000 ljudi, od 2004. do 2016. godine. Većina tih klizišta (75% ili 3 od 4) dogodila su se u Aziji. Većina klizišta (79%, 8 od 10) uzrokovana su padavinama.

Takođe, istraživači su otkrili da zbog ljudskih aktivnosti broj kobnih klizišta u svetu raste. Naučnici veruju da ukoliko bi se zakonski regulisale aktivnosti kao što su rudarstvo, izgradnja puteva i zgrada i na pravi način osigurala gradnja, većina kobnih klizišta bi se mogla izbjeći.

Obrazovanje je takođe važno. „Naišli smo na nekoliko nesreća u kojima su stradala deca dok su sa klizišta sakupljala glinu u boji za ukrašavanje kuća za vreme verskih festivala u Nepal. Obrazovne ustanove koje promovišu bezbedan rad na ovim brdovitim područjima moći će da zaštite živote dece i ljudi“, kaže Melanie.

Razgovarajte sa nastavnikom/-com ili roditeljima

Šta uzrokuje klizišta?

Na koji način bi se broj žrtava smanjio u klizištima?

Saznajte više o klizištima iz videa Nacionalne geografije: <https://egu.eu/4R8HYF/>.

Ovo je dečja verzija saopštenja Evropske Geonaučne Unije (EGU) 'Landslides triggered by human activity on the rise' („Povećanje broja klizišta izazvana ljudskim delovanjem“). Tekst je napisala Bárbara Ferreira (EGU menadžerka za medije i komunikaciju), za naučnu javnost recenzirali Melani Froud (Departman za geografiju Univerziteta Šefild, UK) i Kindi MoraStok (Departman za studije o Zemlji sa Univerziteta Concepción, Čile), a za korišćenje u obrazovne svrhe priredila Monika Menesini (nastavnica za nauku u penziji, Italija). Verziju na srpskom jeziku priredila Marina Drndarski (nastavnica biologije u OŠ „Drinka Pavlović“ Beograd, Srbija). Za više informacija pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

